

שם ואמר רבא בר מחסיה א"ר המא בר גוריא אמר רב כל עיר שנגזתה גבוהים מבהכ"נ לסוף חרבה, שנאמר (עזרא ט) "לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את חרבותיו", וה"מ בבתי אבל בקשקושי ואברורי לית לן בה. אמר רב אשי אנא עבדא למתא מחסיה דלא חרבה. והוא חרבה. מאותו עון לא חרבה.

לרומם את בית אלהינו. ועל ידי כן זכינו למת לנו גלגל ציבור: קשקושי, ואברורי. טליתות ומגללים (פירוש בגמ' העשויים לנו): רב

למי הלש ויטבה היה במתא מחסיה ומתעם מלכבוש טמא יומר מכהכ"נ:

נקק האגבי האבל (פ-1)

עין איה

כ"א צריכה היא שתסדר את עצם החיים הישראלים מיד ד' אלהים חיים. ע"כ להשריש זה בקשקושי ואברורי, שהם בנינים של יופי וקישוט לבד, לא באה הקפידא שלא יהי' הביהכ"נ גבוה מהם, להורות שמושגינו בביהכ"נ שהוא המכון לקיבוץ עבודת הש"ת והרמת כח האמינה ויראת ד' בלבבות, אינו ממינס של הקשקושי ואברורי שהם שימושים של קישוט ויופי לבד, שהוא רק בערך טפל וחיצוני לחיים, ואין לתן לביהכ"נ יחס נערך להם עד שיהי' קפידא בגבהם יותר. אמנם בית הכנסת נערך בערך עומק גוף החיים הישראלים, כערך הכתים העקריים, מקומות החיים בעצמם, ועליהם הוא מתרומם, להורות שמטרת כלל החיים ופריטיהם ישונו להכלית עבודת ד' ושם ד' שנקרא עלינו ככלל האומה, ומסתעף לפרטיה. ע"כ מדקדקת תורה בכל פרטי החיים, "כי מנה עפר יעקב", "כי אני ד' רופאך", כרופא שמדקדק עם החולה על כל פרטי תהלכותיו מפני שהוא מסדר לו את עיקר חייו, לא כמו פדגוג שמלמד לנער הליכות נימוסיות וחינוניות, שלא יפגע במקומות המכוסים שבחיים. והיחס לביהכ"נ עם קשקושי ואברורי עם ברניות עומדות רק לנוי ולפאר, הוא דבר משחית כל יסוד חיי האומה הישראלית, שבנויה להיות דבקה בד' אלהים חיים בכל דרכיה והליכותיה, לא ע"י פרחים של ציצים נובלים, "יבש חציר גבל ציץ ודבר אלהינו קום לעולם". והיופי וההידור יבאו רק לערך נטפל, להגדיל את ההתעוררות הפנימית לאהבת הדברים העקריים, אהבת ד' ודעת דרכיו ושמירת תורתו, כערך נועם הטעם לעומת תכלית המון החיות בו נפש כל חי.

כו. א"ר אנא עברי למתא מחסיה דלא חרבה. והוא חרבה, מאותו עון לא חרבה. על כל חכם בעדו להשתדל ראש לכל דבר, שתהי' הפניה הראשית של כלל עם ד' לקדושת שם ד' ויסוד התורה בחיים, שלא להניח לשאיפות אחרות לרשת חלילה מקום הקודש, או חתקים העדה בצבינה הרחנה. ואם חלילה דברים פריטיים, שגם הם יוכלו להפסיד כח הקיום של איהו עדה, יגרמו להתריכה, הנה יסוד החיים הישראלים יהי' תמים עצמם. ע"כ בכל מקום שיבאו וידהו יהי רוח ד' עצמם, ואין

כו. וא"ר כ"מ אר"ת ב"ג א"ר, כל עיר שנגזתה נבוהין מביהכ"נ לסוף חרבת, שנאמר לרומם את בית אלהינו ונ"ו, וה"מ בבתי אבל בקשקושי ואברורי לית בה. עמוד העולם מתקיים בהשרשה של הדעת האמתית שהסרכו היותר גבוה ונשא שבחיים הוא קדושת החיים לשם השם ית', כל מעשיך יהיו לשם שמיים, זהו המקום היותר נשגב שאליו צריכים כל עניני החיים לפנות. ע"כ אם באימה הישראלית, ששם השם ית' שנקרא עלינו הוא כל קיומינו והצטיינותנו בתור סגולה אלהית בעולם, אם נקודות חילוניות יעשו חלילה בלב האומה רמים ונשגבים יותר מהשאיפה של קדושת ברית ד' שעמנו, שע"ז מורה בנין בית הכנסת בתור מקדש מעט גם בארץ גלותנו, הרי נוטל בזה כל יסוד המקיים והמחיה את האומה בחיות האלהית שלה, ותושלך אמת ארצה. ע"כ כל עיר שנגזתה נבוהין מביהכ"נ [לסוף] חרבה, להורות שהתעודה של ביהכ"נ, שהיא עבודת השם ית', הוא המקום היותר גבוה שבחיים, שכל פינות החיים הפרטיים כולן אליו יפנו וע"י יתעלו ויתרוממו. וכזה מתמשכת תכלית החיים, לקדושה ולצדק בכל ארחותיהם, והם נבנים ומתקיימים, "קדוש לעולם קיים". והיה הנשאר בציון היותר בירושלים קדוש יאמר לו". והנה היסוד העקרי הנערך להורות על גדולת ערך התורה ועבודת ד' ומצבם הרם בחיי האומה הישראלית בכללה ובפרטיה, צריך שיהי' בולט שאין הוקרתנו את קדושת ברית ד' אשר עמנו וקדושת תורה, באה אלינו מפני חפצנו לקשב את החיים בקישוט החיצוני של האמונה והדת, כמו שישנו אומות וכתות כאלה שלא יוכלו להתעלם מפעולת רגשי הדת על לבות הכלל וערכם בסדרי החברה האנושית, ע"כ יחזיקו את עניני האמונה ותוכן עבודת ד' במדרגה גבוהה אבל לא בעצם החיים, כ"א במדרגת קישוט ותכשית חיצוני לחיים. וזאת ההדרכה היא רעה מאד ומביאה נזק והפסד נורא למצב קדושתם של ישראל, שיסוד תורת ד' אשר אתנו הוא כולה מלאה חקי חיים ונקראת תורת חיים. ע"כ לא בתור תכשית חיצוני לחיים צריך לכבדה ולהוקירה, שבוה לא תמצא מקום כ"א כעיתים מזומנות ומקומות של פומבי והליכות סדרים מקושטים בפארים חיצוניים,

כה. 1. אבות פ"ב מ"ב. 2. סנהדרין צ"ג, א. 3. ישעיה ד' ג. 4. במדבר כ"ג, י. 5. שמות ט"ו, כו. 6. ישעיה מ, ה.